

A rendőrség lefoglalta, a főfémjelző hivatal elvitte a szegedi muzeumból a nagyszéksósi aranycsészét

A Móra-leletek folytatásának furcsa kalandja — A Nemzeti Múzeum feljelentése a szegedi muzeum ellen

(A Délmagyarország munkatársától.) Az elmúlt héten kellemetlen meglepetés és igen súlyos veszteség érte a szegedi muzeumot. Móra Ferenc elárvult intézetét. A rendőrség emberei hivatalos végzés alapján

elvittek a nagyszéksósi aranylelet egyik legértékesebb darabját,

azt a három darab vágott csészealj, amit Bálint Imre talált az év elején ugyanazon a helyen, ahol néhány évvel ezelőtt Móra Ferenc megtalálta világhírűvé vált hatvanhárom darabból álló aranyleletét.

A rendőrség eljárásának érdekes előzményei vannak. Még husvét táján történt, hogy Bálint Imre, akinek Nagyszéksóson van kisebb szőlője, megjelent az egyik szegedi ékszerésznél és eladásra kínált fel egy súlyos, össze-vissza horpadt aranycsészét. Az ékszerész azonnal látta, hogy régiségről van szó. Visszatartotta a gyantlan gazdát, közben értesítette a rendőrséget és csakhamar detektívek jelentek meg az ékszerészüzletben. A detektívek előállították a gazdát és magukkal vitték az aranycsészét. Bálint Imre a rendőrségen elmondotta, hogy

a csészét a nagyszéksósi szőlőben találta kapálás közben, ugyanazon a helyen, ahol évekkor előbb Móra Ferenc végzett ásásokat gazdag eredménnyel.

Gondolta, hogy a csészét ő találta, tehát szabadon rendelkezik vele, behozta hát Szegedre, hogy itt eladja. A rendőrség lefoglalta az aranyleletet, értesítette róla a muzeumot, amelynek ügyeit akkor már dr. Cs. Sebestyén Károly egyetemi magántanár intézte, a nemrég elhunyt Móra Ferenc helyettese. Sebestyén megvizsgálta az aranycsészét és megállapította, hogy

az a Móra-féle aranylelethez tartozik,

aranyértéke is igen nagy, tudományos értéke pedig felbecsülhetetlen. Mivel Bálint Imre eljuttat szavaiból arra lehetett következtetni, hogy előkerült még más is a nagyszéksósi homokból, Sebestyén kiküldötte Móra hűséges famulusát, Kotormány Jánost Nagyszéksósra. Kotormány János ugyanis alaposan ismerte a terepet, Móra annakidején az ő közreműködésével végezte kinn a kutatásokat.

Kotormány János nem is jött vissza üres kézzel, magával hozta a rendőrségen tartott aranycsésze aját, de már nem egy darabban. Bálinték óvatosságából

három darabra vágta szét ezt a nagyon értékes aranytárgyat.

Ez a három darabra vágott arany csészealj a szegedi muzeumban maradt, odakerült a Móra-féle aranylelet közé.

Az értékes aranylelet híre nyilvánosságra jutott és nemcsak a szakemberek tudományos érdeklődését keltette fel, hanem a — konkurrenciát is.

A Nemzeti Múzeum régészeti osztálya bejelentette igényét erre az újabb aranyleltre,

még pedig a muzeumi törvény alapján, amely a Nemzeti Múzeumnak elsőbbségi jogot biztosít minden olyan régészeti leletre, amely nem más muzeumok tervszerű kutatásainak, vagy ásatásainak eredményeképpen kerül napvilágra. Fettes Nándor, a Nemzeti Múzeum régészeti osztályának őre Szegedre utazott, a rendőrségen megnézte a Bálint Imrétől lefoglalt aranycsészét és értesült arról is, hogy a csésze alját a szegedi muzeum őrzi. A szegedi muzeum azután felszólítást kapott, hogy adja át ezt az aranytárgyat a Nemzeti Múzeumnak, de Cs. Sebestyén Károly a város hatóságával folytatott megbeszélés ered-

ményeképpen az arany csészealj kiadását megtagadta.

A Nemzeti Múzeum régészeti osztálya feljelentést tett a rendőrségen és jogtalan eltulajdonítás bűntettével vádolta meg

azokat az „ismeretlen tettesek”-et, akik a Nemzeti Múzeumtól elvonták a nagyszéksósi aranyleletet. A feljelentés alapján a rendőrség nem is adta ki a lefoglalt aranycsészét, hanem továbbra is Wertheim-szekrényében őrizte, várva az illetékes hatóságok döntését.

Közben hónapok teltek el és változatlan erővel folyt a harc a Bálint-féle aranylelet birtokáért a szegedi és a Nemzeti Múzeum között. Az aranylelet híre pedig gyorsan bejárta a tudományos világot. Angol, német, sőt amerikai tudósok érdeklődtek a lelet iránt, többen megjelentek Szegeden, lefényképezték az aranytárgyakat, megvizsgálták a rajta lévő díszítéseket és megállapították, hogy felbecsülhetetlen tudományos értékű régiséget adott ki a nagyszéksósi homok. Az aranycsésze, amelyen eddig még meg nem fejtett ógörög-betűs felírás van, a Krisztus-utáni IV. századból való és szervesen hozzátartozik a Móra által 1926-ban feltárt nagy aranylelethez. A szegedi muzeumnak tehát minden oka és jogcíme meg lehet arra, hogy körömszakadtáig védelmezze ezeket a régiségeket.

Most azután beleszólt a harcba a budapesti főfémjelző és fémbeváltó hivatal is, amely a Nemzeti Múzeum feljelentése alapján szintén tudomást szerzett az aranyleletről. A hivatal törvényadta joga alapján jelentkezett a szegedi rendőrségen a lefoglalt aranytárgyért, sőt utasítására a rendőrség emberei megjelentek a szegedi muzeumban is, ahonnan magukkal vitték a csésze alsó részét is és

átadták a főfémjelző hivatal megbízottjának.

Egy Buick-autó miatt 20 napi fogházra ítélték Aigner Ferenc volt szegedi autókereskedőt

(A Délmagyarország munkatársától.) Néhány évvel ezelőtt sokat szerepelt tagja volt a szegedi életnek Aigner Ferenc autókereskedő. Évekkel ezelőtt elköltözött Szegedről, a múlt hónapban azután újra megjelent Szegeden — egy fogházor kíséretében, aki Budapestről kísérte le Szegedre. Budapestre Bécsből vitték, ahol a bécsi rendőrség a magyar hatóságok körözése alapján letartóztatta.

Aigner Ferenc egy Buick-autó miatt került letartóztatásba. Ennek az autónak a története a következő: Aigner Ferenc a Budapesti Import Gépkocsi Rt. cégnek volt a szegedi képviselője. Ebben a minőségben még 1928-ban eladott egy használt Buick-kocsit Sebők István szegedi autófuvarozónak 1000 pengőért. A vételárból az átvételkor csak 100 pengőt fizetett ki Sebők, többire fedezeti váltót adott. A megállapodás úgy szült, hogy a részlet elmaradása esetén a cég-

Az aranyleletet már fel is vitték Budapestre. A főfémjelző hivatal most hivatalosan megállapítja a lelet aranyértékét, anyagának minőségét és azután — betartják a törvényben meghatározott sorrendet. A törvény rendelkezései szerint ugyanis ilyen esetekben a leletből elsősorban a Nemzeti Múzeum régészeti osztálya választhat, azután a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem régészeti intézete, végül a szegedi Ferenc József Tudományegyetem régészeti intézete.

A szegedi muzeumnak ezek szerint nincs — választójoga.

A választójoggal felruházott intézetek azonban csak akkor kaphatják meg az általuk kiválasztott tárgyakat, ha azoknak hivatalosan megállapított értékét — nem tudományos, csak anyagértékét — lefizetik. Ennek az értéknek egyharmadrésze ugyanis az államot, egyharmada a lelőhely földbirtokosát, ebben az esetben Bálint Imrét és egyharmada a megtalálót, ebben az esetben szintén Bálint Imrét illeti. A régészeti leleteknél az államkincstár rendszerint lemond a maga harmadáról és így csak kétharmadértékét kellene kifizetniük az érdekelte intézeteknek.

— Már csak abban bízunk — mondotta érdeklődésünkre Cs. Sebestyén Károly —, hogy sem a Nemzeti Múzeumnak, sem a budapesti egyetemnek, sem a szegedi egyetemnek nincs pénze az aranylelet kétharmad értékének megfizetésére, mi viszont azon fáradozunk, hogy visszakapjuk ezeket az aranytárgyakat, amelyekhez mégis csak

nekünk van a legtöbb jogunk.

Már arról is gondoskodtunk, hogy az aranylelet kétharmad értékét kifizethessük. Remélem, hogy rövidesen visszakérülnek ezek a szegedi határban talált régiségek a szegedi muzeumba. Móra Ferenc világhírű nagyszéksósi aranyleletének darabjai közé, mert tagadhatatlan, hogy ide való. Ide tartoznak.

Mint érdekességet említi meg, hogy amikor a szegedi rendőrséghez befutott a Nemzeti Múzeum ismeretlen tettesek ellen tett feljelentése, amely a jogtalan eltulajdonítás vádját emelte az aranylelet „elbirtokló” ellen, szabályszerű rendőri nyomozás indult meg és a rendőrség ennek során kihallgatta Cs. Sebestyén Károlyt éppen úgy, mint Kotormány Jánost.

— Már attól tartottam — mondja most Sebestyén Károly —, hogy lecsuknak lopás miatt...

BELVAROSI MOZI
Ma, kedden utoljára! Felújítás!
Láthatatlan ember
John Boles és Margaret Sullivan brilliáns filmje
Egy asszony nem felejt
Grand guignol. Főszereplő Villiam Harrigan
Előadások kezdete 5 és 9 óra

nek jogában áll az autót visszavennie. Sebők a részleteket nem fizette pontosan. Aigner a kocsit visszaszerezte, még pedig kalandos módon. Egyik ismerőst kiküldte a vasuti bérautó standra, ahol az illető utasnak adta ki magát és Sebőköt a Turul-garázsba utasította. Ott már várt Aigner, aki a kocsit visszatartotta.

Sebők István nem nyugodott bele a dologba, mert indított az autó visszavétele végett. Ezt a pert a táblán jogerősen meg is nyerte az autófuvarozó. A tábla kötelezte a céget, illetve Aignert, hogy 15 napon belül juttassa vissza az autót Sebőknek. Ez azonban nem történt meg. Aigner Ferenc az autót Dorozsmára vitte és ott átadta kipróbálás végett Somogyi Henriknek azzal, hogy beválás esetén az autót hárbe adja. Sebők pedig sürgette a Buickot. Később pedig végrehajtást kért a bírói ítélet alapján. A végrehajtó azonban az autót sem Aignernek, sem pedig Dorozsmán nem találta meg...

Aigner Ferenc ellen sikkasztás miatt indult eljárás. A cég időközben tönkrement. Aigner pedig elköltözött Szegedről — Bécsbe. Távozását a hatóságok szökésnek tekintették, körözöletet bocsájtottak ki ellene és ennek alapján letartóztatták.

Hétfőn vont a felelősségre Aigner Ferencet Habermann Gusztáv törvényszéki tanácselnök, mint egyesbíró. A vádlottat fegyőr vezette a tárgyalásra, tekintettel arra, hogy még mindig